Ἔτος β'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἀπριλίου 1891 Ἀριθ. 3

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΚΥΝΟΣΑΡΓΟΥΣ ΑΡΙΘ. 36
ΚΑΙ ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ ΑΡΙΘ. 2
ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΤΙΜΑΤΑΙ
15 ΛΕΠΤΑ 15

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

Η ΦΥΣΙΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Ἐν Ἑλλάδι, ἐτησία Δρ. 8
» » ἑξάμηνος » 5
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ἐτησία Φρ. 12
» » ἑξάμηνος » 7

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Τράτα. Μεγαρεῖς καὶ Ἐλευσίνιοι. — Αἱ πανηγύρεις αὐτῶν. — Ἡ τράτα καὶ ἡ γραφικὴ ἐνδυμασία των, (μετ' εἰκόνος), ὑπὸ Φ. Π. — **Ὁ θαλασσοπόρος Ἰωάννης Φραγκλῖνος** (συνέχεια), ὑπὸ Η. Ο. — **Αἱ ναυμαχίαι τοῦ μέλλοντος,** ὑπὸ Φρίκ. — **Ὁ Μεσημβρινὸς Ἀστὴρ ἢ Γῆ τῶν ἀδαμάντων,** μυθιστορία ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ, (μετ' εἰκόνος), μετάφρασις ὑπὸ Ι.Κ. — **Ἡ Πομπηΐα,** ὑπὸ Δ.Φ.Β. — **Ἄνθών,** ὑπὸ Μωϋσέως. — **Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Π. Ν.** (ποίημα). **Ἐπιστημονικὸν παίγνιον:** Αἱ ἀκούσιοι κινήσεις, (μετ' εἰκόνος). — **Αἰνίγματα.** — **Λύσεις αἰνιγμάτων.** — **Ἀνταποκρίσεις.**

Η ΤΡΑΤΑ

Μεγαρεῖς καὶ Ἐλευσίνιοι. — Αἱ πανηγύρεις αὐτῶν. — Ἡ τράτα καὶ ἡ γραφικὴ ἐνδυμασία των. — Ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς τράτας.

Οὐδεὶς βεβαίως θ' ἀγνοῇ τὰς κατ' ἔτος γιγνομένας πανηγύρεις, ἐν Μεγάροις τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, καὶ ἐν Ἐλευσίνι τὴν ἐπέτειον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (23 Ἀπριλ.), ὡς καὶ τὸν κλασσικὸν χορὸν ὅστις ἐπακολουθεῖ καὶ τίθησι τὸ ἐπιστέγασμα τῆς ὅλως τοπικῆς ταύτης ἑορτῆς, καθ' ὃν πᾶσαι αἱ γυναῖκες τῶν κωμοπόλεων τούτων λαμβάνουσι μέρος, τὴν γραφικὴν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν των μετ' ἰδιαζούσης ἐπιμελείας καὶ ὑπερηφανείας φέρουσαι.

Ἀλλὰ καὶ ὅστις δὲν παρέστη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐκεῖ, οὐδέποτε θὰ ἐννοήσῃ τὸν σκοπόν, τὸ γόητρον καὶ τὸ ἰδανικὸν τῆς πανηγύρεως ταύτης, διότι ὅ,τι οἱ ὀφθαλμοὶ μόνον ὁρῶσι, τὰ ὦτα καὶ ὁ νοῦς οὐδέποτε θὰ δυνηθῶσιν ἀντιληφθῶσιν.

Ἀκριβῶς τοῦτο θὰ προσπαθήσωμεν νὰ μεταδώσωμεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις ὅπως πείσωμεν αὐτούς, ὅτι ὅσῳ πιστῶς καὶ ἂν κατορθώσωμεν νὰ περιγράψωμεν τὰς ἐντυπώσεις ἃς ἠρύσθημεν ἐκ τῆς ἐκεῖσε μεταβάσεώς μας ἐσχάτως, οὐδέποτε θὰ δυνηθῶσι νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ μυστήρια, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἀξιοθεάτου θεάματος ἂν δὲν μεταβῶσι καὶ αὐτοὶ προσωπικῶς ἐκεῖσε καὶ μελετήσωσι τὰ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην.

Ἀλλ' ἐπιχειροῦντες τὴν περιγραφὴν ἢ μᾶλλον τὴν ἐξιστόρησιν τῆς παρὰ Μεγαρεῦσι καὶ Ἐλευσινίοις διπλῆς ἐφετεινῆς τελέσεως ἐθίμου τὰ μάλλα ἐπιζήλου καὶ παλαιοτάτου, ποσῶς δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐξάρωμεν τὰ κατ' αὐτοὺς καὶ μεγαλοποιήσωμεν ἐποχὰς καὶ γεγονότα ἅτινα στεροῦνται νῦν σημαντικῆς ἀξίας, ἀπέναντι τῆς καταπληκτικῆς προόδου τοῦ νῦν πολιτισμοῦ, καὶ τῶν τόσων εἰσαγομένων παρ' ἡμῖν ὡραίων καὶ πολυποικίλων μέσων τοῦ τέρπεσθαι καὶ διασκεδάζειν, ἅτινα οὗτος ἐπάγεται, οὔτε νὰ δώσωμεν τοῖς φίλοις καὶ γείτοσι Μεγαρεῦσιν ἀξίαν καὶ θέσιν ἣν τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος προκληθέν ποτε παρ' αὐτῶν νὰ γνωματεύσῃ περὶ τοῦ ἐπιζήλου καὶ τῶν πρωτείων αὐτῶν, ἀπηξίωσε νὰ χορηγήσῃ, ἀποφανθὲν ὡς ἑξῆς:

. . . . . .

Ὑμεῖς δ' ὦ Μεγαρεῖς οὔτε τρίτοι, οὔτε τέταρτοι, οὔτε δωδέκατοι, οὔτε ἐν λόγῳ οὔτε ἐν ἀριθμῷ

ἀλλὰ ν' ἀποδώσωμεν αὐτοῖς ὅ,τι προσήκει.

Ἡ ἐφετεινὴ πανήγυρις τῶν Μεγαρέων καὶ Ἐλευσινίων ἐγένετο αὐθημερὸν τῇ 23 Ἀπριλίου, διότι κατὰ ταύτην συνέπεσε φέτος καὶ ἡ δευτέρα ἡμέρα τοῦ Πάσχα καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὥστε ἐγένοντο αὐθημερὸν δύο πανηγύρεις προσελκύσασαι ὡς πάντοτε μεγάλην συρροὴν περιέργων θεατῶν, ἡμεδαπῶν τε καὶ ξένων.

Τὰ πάντα διεξήχθησαν θαυμασίως καὶ ἐπιτυχῶς. Ἀλλ' ὅπερ ἰδιαζόντως παρατηρεῖται εἶναι ὅτι κατώρθωσαν οἱ Μεγαρεῖς καὶ Ἐλευσίνιοι, ἀνεξαιρέτως πάντες νὰ διατηρήσωσιν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πλεῖσται ἄλλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἀπεσκοράκισαν ἤδη ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἕνεκα τῆς εἰσορμήσεως τοῦ νέου πολιτισμοῦ. Ἡ πάτριος αὐτῶν γλῶσσα, — ἀτυχῶς ὅμως ἡ γλῶσσα τῆς δουλείας — ἡ γραφικὴ ἑλληνικὴ ἐνδυμασία, καὶ

Η ΜΕΓΑΡΙΣ

πολλὰ γνήσια ἔθιμα δὲν ὑπεχώρησαν ἔτι πρὸ τοῦ πανδαμάτορος συρμοῦ, καὶ τῆς ἀπομιμήσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθίμων. Καὶ δι' ὅλα ταῦτα, πάντες ὅσοι μετέβησαν προχθὲς ἐκεῖσε θὰ παρετήρησαν μετ' ἐκπλήξεως αὐτοκλήτους ἀντιπροσώπους πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων, αὐλικούς, διπλωμάτας, τιτλούχους, περιηγητάς, λογίους, δημοσιογράφους, ἱερεῖς, βιομηχάνους κτλ. ὡς θὰ παρετήρησαν αὐτοὺς κατὰ τὴν τελευταίαν ἀστρονομικὴν διάλεξιν, ἐνταῦθα μὲν ἵνα ἀκούσωσιν νεωτέραν τινα πρόοδον τῆς ἐπιστήμης, ἐκεῖ δὲ ὅπως ἴδωσι τὴν στασιμότητα τῶν παλαιῶν ἐθίμων.

Αἱ ἀποκομισθεῖσαι ἐντυπώσεις συνοψίζονται διττῶς, εἰς σαφεῖς καὶ διακεκριμμένας. Πρῶτον ὅτι αἱ Μεγαρίδες καὶ Ἐλευσίνιαι, φέρουσιν ἔτι τὰς ἑλληνικὰς ἐνδυμασίας καὶ δεύτερον ὅτι χορεύουσι τὴν τ ρ ά τ α ν θαυμασίως.

Ἂς ἀκολουθήσωμεν αὐτὰς εἰς τὸ χάριεν τοῦτο ἔθιμον τῆς πανηγύρεώς των.

Τὴν πρωΐαν ἅμα ὡς ἐγερθῶσι καὶ ἐνδυθῶσι μετὰ φιλοκαλίας διὰ τῶν πλουσιωτάτων αὐτῶν φορεμάτων, μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἐκκλησιαν, ὅπου ἀκροῶνται τῆς θείας λειτουργίας, μεθ' ὃ ἐξερχόμεναι καὶ ἀλληλοασπαζόμεναι, καὶ ἀησμονοῦσαι πᾶσαν προσωπικὴν ἔχθραν καὶ διαμάχην ἐπιδίδονται εἰς τὸν χορὸν ἐξωθι τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ παρ'αὐτῇ πλατείᾳ. ἐν κεχωρισμένοις κύκλοις ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ ὅστις διαρκεῖ μέχρι τῆς μεσημβρίας, ὅτε ἀποχωρίζόμεναι μεταβαίνουσιν οἴκαδε νὰ φάγωσι καὶ ἑτοιμασθῶσι διὰ τὸν γενικὸν χορόν, τὴν λεγομένην τ ρ ά τ α ν, ἥτις χορεύεται παρ' ἁπασῶν ἐν γένει τῶν γυναικῶν τῶν χωρίων ἐν τῇ πλατείᾳ καὶ ἐνώπιον ὅλων τῶν συμπολιτῶν των καὶ τῶν παρευρισκομένων ξένων, οἵτινες πρὸς τοῦτο προσέρχονται ἐκεῖ.

Συνήθως οὗτος ἄρχεται περὶ τὴν δευτέραν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν· ἀλλ' ὁπόταν παρευρίσκηται πολὺς ξένος κόσμος, αἱ χωρικαὶ ἐντρέπονται τίς πρῶτον νὰ προέλθῃ εἰς τὸ μέρος καὶ ν' ἄρξηται τοῦ χοροῦ. Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ προχθές, καὶ μόλις κατὰ τὴν τρίτην ὥραν προσῆλθον ὀκτὼ ὁμοῦ ἐξ αὐτῶν, νεύουσαι πρὸς τὰ κάτω,καὶ δειλαὶ ὡς τρυγόνες ἤρξαντο τῆς περιῳήμου τράτας. Διὰ μιᾶς τότε, ὡς ἐκ συνθήματος πληθὺς γυναικῶν, κορασίων καὶ ὑπάνδρων συνέρρευσαν ἐξ ὅλων τῶν ὁδῶν καὶ θυρῶν τῶν παρακειμένων οἰκιῶν καὶ ὁ χορὸς ἐγενικεύθη αὐθορμήτως, καθ' ὃν ἔλαβον μέρος ἐκ ζηλοτυπίας, ἐπιδείξεως ἢ εὐχαριστήσεως ἴσως, καί τινες κορασίδες ἐκ τῶν τοῦ ἀθηναϊκοῦ ἀριστοκρατικοῦ καὶ διπλωματικοῦ κύκλου.

Τὸ θέαμα τότε ἦτο λαμπρόν! Πᾶσαι ἀλληλοκρατούμεναι σταυροειδῶς διὰ τῶν χειρῶν ἐχόρευον τόσον κανονικῶς καὶ δι' ὁμοιομόρφων κινήσεων τὴν τ ρ ά τ α ν, ὥστε μακρόθεν θεώμενός τις αὐτὰς ἐνόμιζε βεβαίως, ὅτι ἔσυρον τὰ σχοινία τῆς τ ρ ά τ α ς τῆς συνήθους λέμβου τῶν ἁλιέων, δι' ὅπερ καὶ ἐδόθη ἡ ὀνομασία αὕτη εἰς τὸν χορὸν τοῦτον. Ἂν δὲ ἐμεσολάβει ἡσυχία καὶ ἔτεινέ τις μετὰ προσοχῆς τὸ ῥῦς θὰ ἤκουε ἐν ὡραῖον καὶ κανονικὸν τὶκ τάκ, τὶκ τάκ, ἐκ τῶν κομψῶν καὶ χρυσῶν πασουμνίων αὐτῶν προερχόμενον.

Ἤδη ἡ ζωηρότης καὶ τὸ θάρρος γενικεύεται, αἱ τὴν οὐρὰν τῆς ἁλύσσεως τῆς τράτας ἀποτελοῦσαι κόραι ᾄδουσι ζωηρότερον, διότι αἱ τελευταῖαι ἐνταῦθα ᾄδουσι καὶ οὐχὶ αἱ πρῶται, ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς ἄλλους ἑλληνικοὺς χορούς, τὰ δὲ παλληκάρια ῥίπτουν ἐπ' αὐτῶν βλέμματα συμπαθητικά.....

Ἔ! ἐδῶ ἔγκειται τὸ μυστήριον τῆς τράτας, φίλε ἀναγνῶστα. Δὲν ἐθιματοποιήθη ἀσκόπως ἡ τελετὴ αὕτη, οὐδὲ σκοπεῖ τὴν μονότονον διασκέδασιν τῶν χωρικῶν παρθένων οὕτως, ἀλλ' ἔχει ὑψηλὸν καὶ ἱερὸν προορισμόν. Ὁ ἐργάτης αὐτοῦ καθιέρωσε τὸ ἔθιμον, ἵνα τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ οἱ νέοι μετὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀγάπης καὶ συμφιλιώσεως καὶ τῆς λήθης τῶν παθῶν, ἅτινα ὁ ἀσπασμὸς τοῦ Πάσχα συνεπάγεται, ὑποβάλλονται εἰς μείζονας ὑποχρεώσεις· ἠθέλησε νὰ συνδέσῃ αὐτοὺς στενώτερον καὶ τοῖς ἐπέβαλε ἐπιτηδείως νὰ ἐποφθαλμιῶσι τὴν ποθητὴν τῆς καρδίας των, ἣν κατόπιν θὰ ἐζήτουν εἰς γάμον. Αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ ἐθίμου τούτου καὶ δι' αὐτὸ ἐριζώθη τόσον βαθέως εἰς τὰς καρδίας καὶ τῶν νέων καὶ τῶν νεανίδων.

(Ἕπεται συνέχεια.) **Φ. Π.**

Ο ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ

Ἀλλ' αἱ περιπέτειαί των δὲν ἔμελλον νὰ περατωθῶσιν ἐνταῦθα, καὶ τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ταξειδίου τοῖς ἐπεφύλασσε φοβερωτέρας δοκιμασίας. Εὑρίσκοντο ἤδη εἰς τὰς πρωτας ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε ὁ ἀσυνήθως καλὸς καιρὸς ἀπέᾳη τραχύτατος. Τὸ Fort Entreprise ἀπεῖχε τεσσαράκοντα ἀκόμη μίλια, τροφίμων ἐστερεῦντο παντελῶς καὶ ἐξηντλημένοι καὶ ἀπηυδηκότες ἐφαίνοντο ἀνίκανοι νὰ προχωρήσωσιν ἐπὶ πλέον. Μόνος ὁ Βὰκ μετὰ τριῶν Καναδῶν ἔλαβον πρῶται τὴν παράτολμον ἀπόφασιν νὰ χωρήσωσιν ἐπὶ τὰ πρόσω. Τούτους μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἠκολούθησεν ὁ Φραγκλῖνος μετὰ ἑπτὰ ἀνδρῶν, ἀφέντες τοὺς μὴ δυναμένους ν' ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰς φροντίδας τοῦ Χοὺδ καὶ τοῦ δόκτορος Ρίχαρδσων. Τέσσαρες ὅμως ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀναχωρησάντων ἀπέμειναν καθ' ὁδὸν ἀδυνατοῦντες νὰ βαδίσωσιν ἐπὶ πλέον· ἐκ τῶν τεσσάρων δὲ τούτων μόνον Ε ἰ ρ ω κ ο ύ σ ι ό ς τις ὀνόματι Μιχαήλ, ἐπιστρέψας ἐπανεῦρε τὸν δόκτορα Ρίχαρδσων, χωρὶς μήτε αὐτός, μήτε ἄλλος τις νὰ φέρῃ τὴν ἐλαχίστην εἴδησιν περὶ τῶν ἑτέρων τριῶν.

Ὁ Φραγκλῖνος ἔφθασεν εἰς τὸ Fort-Entreprise τὴν 11ην Ὀκτωβρίου ἐν καταστάσει γενικῆς ἐξαντλήσεως, ἅτε πλείστας ὑποστὰς κατὰ τὴν πορείαν κακουχίας καὶ μὴ λαβὼν τροφὴν ἐπὶ πέντε ὅλας ἡμέρας. Ἤλπισεν ὅτι ἐνταῦθα θὰ εὕρισκέ τινα ἀνακούφισιν, ἀλλὰ νέαι τὸν περιέμενον βάσανοι· εὗρε τὸν τόπον ἐξ ὁλοκλήρου ἔρημον, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου τροφίμου, ἄνευ ἴχνους ζῶντος ζῴου καὶ τὴν γῆν ὑπὸ πυκνοτάτου στρώματος χιόνος κεκαλυμμένην. Ἠναγκάσθη λοιπὸν ἐπὶ δεκαοκτὼ ὅλας ἡμέρας νὰ ζήσῃ διὰ τῶν ὀστῶν καὶ τοῦ δέρματος ζώων θηρευθεντων κατὰ τὸν προλαβόντα χειμῶνα, κατασκευάζων ἐξ αὐτῶν ἀηδῆ τινα ζωμόν.

Τέλος, τῇ 29ῃ Ὀκτωβρίου, ὁ Ρίχαρδσων καὶ ὁ Ἰωάννης Χήπβουρν, ὁ ἕτερος τῶν Ἄγγλων ναυτῶν, ἦλθον πρὸς συνάντησιν τῶν μετὰ τοῦ Φραγκλίνου· ἀλλ' ἦλθον κατάμονοι, ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου, μὲ τὰ σώματα σκελετῶδη καὶ ἐν τῇ μορφῇ ἔχοντες τὴν εἰκόνα τῶν στερήσεων καὶ τῆς κακουχίας ζωντανῶς ἐντετυπωμένην, καὶ τοσοῦτον τοὺς χαρακτῆρας ἠλλοιωμένους, ὥστε πάνυ δυσκόλως ἀνεγνώρισαν ἀλλήλους. Καὶ αἱ στερήσεις ἐφαίνοντο ὅτι ἔμελλον νὰ παραταθῶσι· τὴν μεθεπομένην τῆς ἀφίξεως τούτων, δύο τῶν μετὰ τοῦ Φραγκλίνου προαφιχθέντων εἰς τὸ φρούριον Ἰνδῶν ἀπέθανον ἐκ πείνης! Καὶ ὁ τρίτος δὲ Ἰνδός, καὶ ὁ Φραγκλῖνος, καὶ ὁ Χήπβουρν, καὶ ὁ Ρίχαρδσων θὰ ὑπέκυπτον εἰς τὸν αὐτὸν ὀδυνηρὸν θάνατον, ἐὰν τὴν 7ην Νοεμβρίου τρεῖς Ἰνδοί, ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ ἀκαταπονήτου Βὰκ, δὲν κατέφθανον ἐν καιρῷ μετὰ τῶν ἀναγκαίων ζωοτροφιῶν. Ἀναζωογονηθέντες ὅθεν κατέλιπον τὸ φρούριον καὶ ἐκατέστησαν εἰς τὸν ἐγγύτερον σταθμὸν τῆς «Ἑταιρίας» ἔνθα ἐπανεῦρον καὶ τὸν Βὰκ. Κατὰ τὸ περιπετειῶδες τοῦτο ταξείδιον, ὅπερ παρ' ὀλίγον νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον εἰς τὸν μέγαν θαλασσοδάτην καὶ ὅπερ ὑπῆρξε μεγιστου ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν Γεωγραφίαν ἰδίᾳ καὶ τὴν Ἐπιστημην ἐν γένει, αἱ τολμηροὶ ἐξερευνηταὶ τῶν ὑπερβορείων πάγων διήνυσαν ἐν ὅλῳ πεντακισχίλια καὶ πεντακόσια γεωγραφικὰ μίλια ἐν χωραις τέως ἀγνώστους καὶ παντελῶς ἀξένους. Περατωθέντος δ' αὐτοῦ ὁ Φραγκλῖνος, ἄνευ ἑτέρου τινὸς ἀπευκταίου ἐπανῆλθε μετὰ τῶν ἑταίρων του εἰς Ἀγγλίαν.

II

Αἱ πολλαπλαῖ αὗται καὶ φοβεραὶ ἅμα περιπέτειαι καὶ ἀποτυχίαι δὲν ἴσχυσαν ν' ἀποθαρρύνωσι τὸν ἥρωά μας· διὸ καὶ καὶ τελευτῶντος τοῦ 1823 προέτεινε τῇ κυβερνήσει του ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν ἀκτῶν τῆς παγωμένης θαλάσσης τῶν δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Μ α κ ε ν σ ί ο υ κειμένων καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παντελῶς ἀγνώστων. Γενομένης δὲ τῆς προτάσεώς του προθύμως ἀποδεκτῆς, ἀπέπλευσεν εἰς Νέαν Ὑόρκην συμπαραλαβὼν τὸν Ρίχαρδσων, τὸν Βὰκ καὶ τὸν Κήνδαλ. Ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν ἐπεσκέφθησαν κατ' ἀρχὰς τὸν Νιαγάραν, διαπλεύσαντες δ' εἶτα τὴν λίμνην Ὑ π ε ρ τ έ ρ α ν, ἔφθασαν εἰς τὸν ποταμὸν Νήθυν (Nethye) τῇ 29ῃ Ἰουνίου 1825, διανύσαντες μέχρι τοῦ σημείου τούτου (εἰς Πλ. 50° 10′, καὶ Μ. 108° 55′) διακόσια ὀγδοήκοντα μίλια. Χωρήσαντες μετὰ ταῦτα πρὸς Β. καὶ ἐπιβιβασθέντες εἰς τὸν Μακενσίαν ἔσχον εὐχερῆ τὸν πλοῦν ἐν τοῖς ἀφθόνοις αὐτοῦ ὕδασι, καὶ περὶ τὴν 62αν μοίραν βορείου πλάτους ἀνεγνώρισαν τὸ φρούριον Σίμψωνος, ὅπερ ἵδρυται ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν Μακενσίου καὶ τοῦ ἐκ δυσμῶν καταρρέοντος «ποταμοῦ τῶν Ὀρέων», οὗ πολὺ μακρὰν τῆς μεγάλης λίμνης τῶν Ἄρκτων. Ἐνταῦθα συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ χωρισθῶσιν ἀλλήλων· οὕτω, ὁ μὲν Φραγκλῖνος μετὰ τοῦ Κήνδαλ ἀνέλαβε νὰ καταβῇ τὸν ποταμὸν μέχρι τῶν εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβολῶν του καὶ νὰ προσδιορίσῃ ἐπακριβῶς τὸ κύριον στόμιον αὐτοῦ, ἂν εἶχε πολλά· ὁ δὲ Ρίχαρδσων ὡρίσθη νὰ ἐξερευνήσῃ τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς τῆς λίμνης τῶν Ἄρκτων, καὶ ὁ Βὰκ νὰ ἐπιβλέπῃ καὶ διευθύνῃ τὰς ἀναγκαιούσας πρὸς ἀκίνδυνον διαχείμανσιν προετοιμασίας. Διαιρεθέντες λοιτὸν εἰς τρία σώματα, ἐπελάβοντο ἕκαστος τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῷ μέρους μετὰ ζήλου ἀξιομιμήτου.

Τὴν 10ην Αὐγούστου ὁ Φραγκλῖνος ἔφθασεν εἰς τὸ φρούριον τῆς Ἀγαθῆς Ἐλπίδος, ὅπερ εἶναι τὸ ἀπώτατον ἀπάντων τῶν καθιδρυμάτων τῆς «Ἑταιρίας» κείμενον εἰς πλάτος 68°,28′,21″ καὶ μῆκος 130°, 51′, 38″. Ἐπληησίαζεν ἤδη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸς τὴν θάλασσαν χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ μεγάλας δυσχερείας κατὰ τὸν πλοῦν, πλὴν τῶν πολυπληθῶν βραχιόνων τοῦ ποταμοῦ, οἵτινες ὁπωσδήποτε ἐδυσκόλευον αὐτόν· τέλος δὲ μετὰ διήμερον ἔτι πορείαν ἀνεκάλυψε τὸν ὠκεανόν, καὶ εἰς οὗ μεγάλην ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἀπόστασιν, νῆσόν τινα, ἐφ' ἧς ἀποβὰς τῇ ἔδωκε τὸ ὄνομα Γ ά ν υ, καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτῆς τὴν σημαίαν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. ἀποθέσας ἐν ἀσφαλεῖ, εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ἱστοῦ αὐτῆς, ἐπιστολὴν περιλαμβάνουσαν τὴν διήγησιν τῆς ἐκδρομῆς του καὶ ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν πλοίαρχον Pany, ἂν ποτε οὗτος ἐτύγχανε ν' ἀποβιβασθῇ ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης. Ὁμοίαν δ' ἐπιστολὴν κεκλεισμένην ἐντὸς ἀδιαβρόχου κυτίου ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ νῆσος Γ ά ν υ ἐξηκριβώθη εἶτα ὅτι κεῖται εἰς πλάτος 69°, 20′ καὶ μῆκος 135°, 41′. Ἀνευρεθέντος δ' οὕτω τοῦ στομίου τοῦ Μακενσίου, ὁ σκοπὸς τῆς ἐκδρομῆς ταύτης εἶχεν ἐπιτελεσθῇ ὁλοσχερῶς, διὸ καὶ ὁ Φραγκλῖνος ἐσκέφθη νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἀλλὰ τοῦ ποταμοῦ τὰ ὕδατα εἶχον ἤδη κατὰ πολὺ ἐλαττωθῇ καὶ καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δυσχερὲς ν' ἀναπλεύσῃ τις τὰ πληθυνθέντα ρεύματά του. Ὅθεν μετὰ πολλοὺς κόπους κατώρθωσαν τέλος νὰ φθάσωσι τὴν 5 Σεπτεμβρίου εἰς τὸ χειμάδιόν των κείμενον ἐπὶ τῶν δυτικῶν ὀχθῶν τῆς μεγάλης λίμνης τῶν Ἄρκτων, καὶ ὀνομασθὲν παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν, κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν, «Φ ρ ούρ ο ν Φ ρ α γ κ λ ί ν ο υ ». Ὁ Ρίχαρδσων εἶχεν ἤδη ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς ἐκδρομῆς του, ὁ δὲ χειμών, χάρις εἰς τὰς ληφθείσας ἐγκαίρως προφυλάξεις καὶ τὰς γενομένας προμηθείας, διέρρευσεν ἄνευ μεγάλων ταλαιπωριῶν διὰ τοὺς ἀποκεκλεισμένους ἐν τῷ χειμαδίῳ περιοδευτάς μας.

Περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους, τοῦ καιροῦ τραπέντος ἐπὶ τὰ κρείττω, οἱ τολμηροὶ ἐξερευνηταὶ ἐπανήρξαντο τοῦ ἔργου των, καί, τῇ 4ῃ Ἰουλίου ὁ Φραγκλῖνος ἀφίκετο ἄνευ τινος ἀπευκτέου εἰς Φ ούρ χ, ἔνθα οἱ πρώτιστοι τῶν βραχιόνων τοῦ Μακενσίου διαχωριζόμενοι ἀπὸ τοῦ κυρίου ρεύματος, ῥέουσι πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμάς. Τὸ μέρος τοῦτο ὠνομάσθη «Σ ημ ε ῖ ο ν τ ο ῦ ἀ π ο χ ω ρ ι σ μ ο ῦ », ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἐξερευνητικὸν σῶμα διαιρεθὲν εἰς δύο ἀπῆλθε, τὸ μὲν πρὸς Α τὸ δὲ πρὸς Δ.

Τοῦ ἑνὸς τῶν σωμάτων τούτων ἡγεῖτο ὁ Ρίχαρδσων τοῦ δ' ἑτέρου ὁ Φραγκλῖνος, ὅστις μόλις κατέλιπε τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ὠκεανόν, εὑρέθη ἐντὸς εὐρέως ὅρμου ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ὁποίου μετ' οὐ πολὺ παρετήρησεν ὅμιλον Ἐσκιμώων, οἵτινες ἐπιβάντες ἑξήκοντα περίπου λέμβων ἔδραμον καὶ ἐκύκλωσαν περιέργως τοὺς ξένους, οἵτινες ἐξηκολούθουν ἀμερίμνως τὸν πλοῦν των παρακτίως, ἔχοντες οὖριον ἄνεμον καὶ διεύθυνσιν ΔΒΔ.[1] Μετὰ τινων ὅμως μιλλίων κανονικὴν πορείαν εὑρέθησαν ἔμπροσθεν παμμεγίστου παγῶνος στερρῶς μετὰ τοῦ ἐδάφους συνεχομένου καὶ ἐκτεινομένου εἰς ἄπειρον διάστημα πέραν τῆς ἀκτῆς. Ἡ σύμπτωσις αὕτη παρεκώλυε μὲν ἀφ' ἑνὸς ἀπολύτως τὸν ἐπὶ τὰ πρόσω πλοῦν, τοῖς παρεῖχεν ὅμως ἀφ' ἑτέρου τὴν εὐκαιρίαν νὰ παραστῶσιν εἰς τὴν πρώτην συντριβὴν καὶ διάλυσιν τῶν παγετῶν τοῦ βορρᾶ, αἵτινες ἀρχονται κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους μεθ' ὅλης των τῆς ἐπιθλητικῆς μεγαλοπρεπείας. Ἐξήγαγε λοιπὸν ὁ Φραγκλῖνος ἐκ τῆς ἀκτῆς τὰς λέμβους του, ἅτε μέλλων νὰ διέλθῃ ἐκεῖσε ἡμέρας τινας. Ἔτυχεν ἄλλως τε καλλίστης ὑποδοχῆς παρὰ τῶν Ἐσκιμώων·

(ἕπεται συνέχεια) **Φ. Π.**

ΑΙ ΝΑΥΜΑΧΙΑΙ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Ὁ ἐν Χιλῇ ἐμφύλιος πόλεμος προώριστο νὰ λύσῃ, ὡς φαίνεται, τὸ μέχρι τοῦδε ἀμφίβολον ζήτημα τῶν κατὰ θάλασσαν ἀγώνων. Διὰ δύο ἤδη ναυμαχιῶν ἔδειξε τὸ ὑπέροχον εἶδος τοῦ κατὰ θάλασσαν ἐξοπλισμοῦ καὶ τὴν πολεμικὴν ἀξίαν τῶν πλοίων. ἐπήνεγκε δὲ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς ναυπηγικῆς καὶ τῶν ναυμαχιῶν ἀληθῆ ἐπανάστασιν. Πάντα δὲ τὰ ναυτικὰ ἔθνη ἰσχυρῶς συγκινοῦνται ἐκ τῶν ἀπὸ Χιλῆς πολεμικῶν εἰδήσεων, προσέχουσι τὸν νοῦν εἰς τὰ ἐκπληκτικὰ ἀποτελέσματα τῶν κατὰ θάλασσαν ἀγώνων καὶ ἐγένοντο περίφοβα, καθορῶντα τὸ προδήλως ἀμφίβολον τῆς κατὰ θάλασσαν ὑπεροχῆς αὐτῶν καὶ δυνάμεως. Ἡ λογικὴ δὲν ἴσχυσεν ἄχρι τοῦδε νὰ ἀποτρέψῃ αὐτὰ ἀπὸ κολοσσαίων δαπανημάτων πρὸς ναυπήγησιν τεραστίων θωρηκτῶν, ὧν ἡ πολεμικὴ ἀξία ἀπέβη σήμερον διὰ τῶν ἐν Χιλῇ πολεμικῶν πειραμάτων σφόδρα ἀμφίβολος, καὶ ἡ ναυμαχία τῆς Λίσσης, καθ' ἣν ξύλινα πλοῖα, φέροντα πυροβόλα ὑπέροχα καὶ ναυτικοὺς δεξιωτέρους κατεβύθισαν μεγάλα θωρηκτά, λαμπρῶς ἀγωνισθέντα ἐκ ναυτικῆς παρατάξεως, οὐδὲν κατέλιπε δίδαγμα. Αὐτὰ τὰ κατορθώματα καὶ αἱ περιπέτειαι τοῦ περουβιανοῦ καταδρομικοῦ «Χουασμάρ» δὲν ἴσχυσαν κατὰ πεπκλαιωμένων προλήψεων. Τὰ ναυτικὰ ἔθνη κατέγειναν εἰς ναυπήγησιν μεγάλων θωρηκτῶν, ἀμβλυωποῦντα πρὸς τὰ μεγάλα αὐτῶν ἐλαττώματα καὶ πρὸς τὴν φοβερὰν δύναμιν τῶν ναρκῶν καὶ τῶν ναρκοβόλων. Ἡ ἰσχὺς τοῦ πυροβόλου, ἐκμηδενίσασα τὴν ἰσχὺν τοῦ θώρακος, καὶ ἡ ἀξία τῆς ταχύτητος ἐκρίθησαν ἄξια ἀδιαφόρου προσοχῆς ἐπ' ἐσχάτων, ματαίως δὲ ὑπέδειξαν τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐλαφρῶν πλοίων, ἀλλὰ ταχυτάτων μετὰ ἰσχυρῶν πυροβόλων, καὶ τῶν ναρκοβόλων ὁ Γάλλος ναύαρχος Ὤδ καὶ ὁ μακαρίτης δημοσιολόγος Γαβριὴλ Δάρμ.

Ἐν τούταις, ὁ ἐν Χιλῇ ἐμφύλιος πόλεμος ἤρξατο διὰ τῶν ναυμαχιῶν διανοίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ναυτικῶν ἐθνῶν, ἀποδεικνύων δὲ οὐ μόνον τὸ μάταιον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπικίνδυνον τῶν μεγάλων θωρηκτῶν καὶ καθιστῶν ἀναμφισβήτητον τὴν ὑπεροχὴν τῶν ναρκοβόλων καὶ τῶν καταδρομικῶν. Μικρὰ καταδρομικά, ἀπαρτίζοντα, κατὰ τὸ φαινόμενον ἀσθενῆ δύναμιν, μαχόμενα δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου, ἠδυνήθησαν νὰ καταστρέψωσι μεγάλα θωρηκτὰ διὰ τοῦ ἐκσφενδονισμοῦ τῶν φοβερῶν ναρκῶν, καθ' ὧν οὐδὲν ἰσχύουσι τὰ δυσκίνητα πλοῖα. Ταχὺ καταδρομικὸν δύναται εὐχερῶς ὁπωσδήποτε νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ναρκοβόλων, ἀλλὰ τὸ βαρὺ καὶ δυσκίνητον πλοῖον ἀσφαλῶς καὶ ἀκινδύνως ἁλίσκεται καὶ καταβυθίζεται ὑπὸ τῶν ναρκοβόλων, εἴτε ἐν τῷ λιμένι ναυλοχοῦν, εἴτε πλέον εἰς ἀνοικτὴν θάλασσαν, *πρὸ πάντων ἐν ᾤῳ νυκτὸς*. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πυροβόλου ἀπέναντι τοῦ θώρακος κατεδηλώθη λαμπρῶς ἐν Χιλῇ. Ἐν τῷ λιμένι τοῦ Βαλπαρέζου αἱ παραλιακαὶ κανονιοστοιχίαι καὶ τὰ ἐν τοῖς πλοίοις τηλεβόλα, ἐθριάμβευσαν ἑκατέρωθεν.

Ἐξ ἀμφοτέρων, τέλος, τῶν ἐν Χιλῇ ναυμαχιῶν ἀπεδείχθησαν αἱ ἑπόμεναι ἀλήθειαι.

Τὰ θωρηκτὰ δὲν ἔχουσι πολεμικὴν ἀξίαν. Ρηγνυόμενα διὰ τῶν πυροβόλων ἢ τῶν ναρκῶν,βυθίζονται ταχέως, ἀπολλύμενα αὐτανδρα, καὶ δὲν ἔχουσιν ἐξ ἀνάγκης ταχύτητα ἱκανὴν νὰ περισώσῃ τις αὐτὰ ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ τῶν ναρκοβόλων πλοίων, καθ' ὧν οὐδὲν ὑπάρχει μέτον προστατευτικόν. Ἐν λιμένι καὶ ἐν θαλάσσῃ, ἐν νυκτὶ καὶ ἐν ἡμέρᾳ κινδυνεύουσι πάντοτε, διατηροῦσι δὲ τὸ πλήρωμα εἰς δηνεκὴ πανικὸν,καὶ τέλος, εἰσὶ προωρισμένα εἰς ἀναπόδραστον καταστροφήν. Ἀπεναντίας δὲ τὰ ταχέα καὶ ἐλαφρὰ καταδρομικὰ δύνανται εὐχερῶς ν' ἀποφύγωσι τὸν κίνδυνον τῶν ναρκοβόλων καὶ τὴν μάχην,νὰ προκαλέσωσι τὸν ἐχθρὸν κατὰ βούλησιν,νὰ καταδιώξωσι δὲ καὶ προσβάλωσιν αὐτὸν ἀκινδύνως,πανταχοῦ,ἐμπνέοντα τρόμον καὶ ἀπόγνωσιν, ἐπιφέροντα δὲ αὐτῷ ἀνυπολογίστους καταστροφὰς καὶ ζημίας. Ἔχοντα ἄλλως πυροβολικὸν ἰσχυρὸν καὶ τὴν μηχανὴν ὑπὸ τὰ ὕφαλα, δύνανται νὰ ἀγωνισθῶσιν ἐκ παρατάξεως κατὰ θωρηκτῶν καὶ ναρκοβόλων καὶ ἀσφαλῶς νὰ νικήσωσι. Δύνανται δὲ νὰ δεχθῶσι πλῆθος σφαιρῶν ἄνευ καταβυθίσεως καὶ ἐντελοῦς καταστροφῆς, ἐκτὸς δὲ μάχης τιθέμενα νὰ σωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς, σώζοντα συγχρόνως τὰ πληρώματα, ἐνῷ παρὰ τοῖς θωρηκτοῖς συμβαίνει τοὐναντίον, ὡς ἡ πεῖρα καὶ αἱ ναυμαχίαι ἀπεδειξαν. Τὸ κέρδος ἄρα εἶναι μέγιστον τὸ ἐκ τῶν καταδρομικῶν καὶ ναρκοβόλων, καὶ ἀπὸ τούτων θὰ ἐξαρτηθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἡ τύχη τῶν ναυμαχιῶν.

Φρίκ.

[1] Σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος μεταξὺ τοῦ ΒΔ καὶ τοῦ Δ.

Ο ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΟΣ ΑΣΤΗΡ

Ἡ

Η ΓΗ ΤΩΝ ΑΔΑΜΑΝΤΩΝ

(Μυθιστορία **ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ**. — Μετάφρασις Δ. Ι. Κ.)

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον)

— Ὄχι, ἀπήντησε φιλοστόργως ὁ Κυπριανός. Οὐδεὶς εἶμαι βέβαιος, θὰ ἐγκύψῃ εἰς τὸ ἔργον μετὰ πλείονος ἐπιμελείας καὶ δεξιότητος ὅσον σεῖς. Φυλάξατε αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα, ἀγαπητέ μου Ἰάκωβε, καὶ ἐπεξεργάσθητε αὐτὸν ἐν ἀνέσει. Θὰ κάμνητε δι' αὐτοῦ ἓν ἀριστούργημα! Αὐτὴ εἶναι ὑπόθεσις τετελεσμένη πλέον».

Ὁ γέρων ἔστρεφε καὶ περιέστρεφε τὸν λίθον ἐντὸς τῶν δακτύλων του καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐδίσταζε νὰ διατυπώσῃ τὴν σκέψιν του.

— Ἓν πρᾶγμα μὲ ἀνησυχεῖ, εἶπεν ἐπὶ τέλους.

Γνωρίζετε, ὅτι δὲν μὲ ἑλκύει πολὺ αὐτὴ ἡ ἰδέα, νὰ ἔχω παρ' ἐμοὶ ἓν κόσμημα τοιαύτης ἀξίας. Στοιχίζει 50 ἑκατομμύρια φράγκα κατ' ἐλάχιστον ὑπολογισμὸν καὶ ἴσως περισσότερον, αὐτὸ τὸ ὁποῖον κρατῶ ἐδῶ εἰς τὴν παλάμην μου! Δὲν εἶναι πολὺ συνετὸν νὰ ἐπιφορτισθῶ μὲ μίαν τοιαύτην εὐθύνην!

— Κανεὶς δὲν θὰ γνωρίζῃ τίποτε, ἂν σεῖς δὲν τὸ εἴπητε, κ. Βανδεργάατ· ὅσον δὲ δι' ἐμέ, σᾶς ἐγγυῶμαι διὰ τὸ μυστικόν.

— Χμ! Θὰ τὸ ὑποπτευθοῦν! Δυνατὸν νὰ ἔχετε παρακολουθηθῇ, καθ' ἣν ὥραν ἔρχεσθε ἐδῶ!... θὰ ὑποπτευθοῦν ὅ,τι δὲν γνωρίζουν μετὰ βεβαιότητος!..... Ὁ τόπος εἶναι τόσῳ ἀπὸ ξένους κατῳκημένος!...Ὄχι! δὲν θὰ κοιμοῦμαι ἥσυχος!

— Ἴσως ἔχετε δίκαιον! ἀπήντησεν ὁ Κυπριανός, ἐννοῶν καλῶς τὸν δισταγμὸν τοῦ γέροντος. Ἀλλὰ τί νὰ κάμωμεν;

— Αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ἐγὼ σκέπτομαι, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰάκωβος Βανδεργάατ, ὅστις ἔμενε σιωπηλὸς ἐπί τινας στιγμάς.

Ἔπειτα ἐπαναλαμβάνων:

— Ἄκουσον, ἀγαπητόν μοι τέκνον, εἶπεν. Ὅ,τι θὰ σᾶς προτείνω εἶνε λεπτὸν ζήτημα καὶ προϋποτίθησι ἀπόλυτον ἐπ' ἐμὲ ἐμπιστοσύνην. Ἀλλὰ σεῖς ἀρκετὰ μὲ γνωρίζετε, ὥστε νὰ μὴ εὕρητε παράδοξον διατί μοὶ ἔρχεται ἡ σκέψις νὰ λάβω τόσας προφυλάξεις!.... Πρέπει ν' ἀναχωρήσω πάραυτα, μὲ τὰ ἐργαλεῖα μου καὶ τὸν ἀδάμαντα αὐτόν, καὶ νὰ ὑπάγω νὰ καταφύγω εἰς γωνίαν τινά, ἐν ᾗ θὰ εἶμαι ἄγνωστος — εἰς Bloemfontein ἢ εἰς Ὄπτοβν λ. χ. Ἐκεῖ θὰ ἐνοικιάσω ἓν δωμάτιον μέτριον, θὰ κλεισθῶ μέσα διὰ νὰ ἐργασθῶ ἐν τῇ μεγαλητέρᾳ μυστικότητι καὶ δὲν θὰ ἐπανέλθω πρὶν ἢ περατώσω τὴν ἐργασίαν μου. Ἴσως κατορθώσω νὰ ἐκτρέψω τῶν ἰχνῶν μου τοὺς κακοποιούς!..... Σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅμως, σχεδὸν ἐντρέπομαι νὰ σᾶς καθυποβάλλω ἓν τοιοῦτον τολμηρὸν σχέδιον....

— Τὸ ὁποῖον εὑρίσκω πολὺ ὀρθόν, ἀπήντησεν ὁ Κυπριανός, καὶ δὲν δύναμαι ἢ νὰ σᾶς προτρέψω νὰ τὸ πραγματοποιήσητε.

— Σκέφθητε ὅτι τοῦτο θ' ἀπαιτήσῃ μακρὸν χρόνον· τοὐλάχιστον χρειάζεται εἰς μήν, δυνατὸν δὲ καθ' ὁδὸν πολλὰ νὰ μοῦ συμβῶσιν!

— Ἀδιάφορον, κ. Βανδεργάατ, ἐὰν νομίζητε ὅτι αὐτὸ εἶνε τὸ καλλίτερον σχέδιον, νὰ τὸ ἐπιχειρήσωμεν! Καὶ ἐπὶ τέλους, ἐὰν ὁ ἀδάμας ἀπολεσθῇ, *Λίγο τὸ κακό!*

Ὁ Ἰάκωβος Βανδεργάατ προσέβλεψε τὸν νεαρὸν φίλον του ἔμφοβος.

— Μία τοιαύτη τῆς τύχης εὔνοια τὸν ἔκαμε νὰ χάσῃ τὸ λογικόν; διελογίσθη.

Ὁ Κυπριανὸς ἠννόησε τὴν σκέψιν του καὶ ἤρχισε νὰ γελᾷ. Τοῦ ἐξήγησε λοιπὸν πόθεν προήρχετο ὁ ἀδάμας καὶ πῶς ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ κατασκευάσῃ καὶ ἄλλους, ἂν τοῦτο ἐπεθύμει. Ἀλλὰ εἴτε διότι ὁ γηραιὸς λιθοξόος εἶχε παρέσχεν ἢ μετρίαν πίστιν εἰς τὴν διήγησιν ταύτην, εἴτε διότι εἶχε προσωπικὴν ἀφορμὴν νὰ μὴ θέλῃ νὰ μένῃ μόνος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ καλύβῃ μὲ λίθον 50 ἑκατομμυρίων ἐπέμεινε ν' ἀναχωρήσῃ αὐθωρεί.

Διὰ τοῦτο, ἀφοῦ συνήθροισεν ἐν παλαιῷ δερματίνῳ σάκκῳ τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὰ ἐνδύματά του, ὁ Βανδεργαὰτ ἀνήρτησεν ἀπὸ τῆς θύρας πλάκα, ἐφ' ἧς ἔγραψεν: «*Ἀπὼν δι' ἐργασίας του.*» Ἔχωσεν εἰς τὸ θυλάκιόν του τὴν κλεῖδα, ἔθεσε τὸν ἀδάμαντα ἐν τῷ ἐσωκαρδίῳ του καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὁ Κυπριανὸς τὸν συνώδευσε μέχρι δύο—τριῶν μιλλίων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Bloemfontein καὶ δὲν τὸν ἐγκατέλειψεν ἢ μετ' ἐπανειλημμένας ἐπιμόνους παρακλήσεις. Ἦτο νύξ, ὅτε ὁ νεαρὸς μηχανικὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκόν του, σκεπτόμενος ἴσως περισσότερον τὴν δεσποινίδα Οὐάτκινς ἢ τὴν περίφημον ἀνακάλυψίν του.

Ἐν τούτοις χωρὶς νὰ ἀπολέσῃ τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως τιμήσῃ τὸ ὑπὸ τοῦ Ματακὶτ παρεσκευασμένον δεῖπνον, ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζάν του τῆς ἐργασίας καὶ ἤρχισε νὰ συντάττῃ τὸ ὑπόμνημα, ὅπερ ἐσκέπτετο ν' ἀποστείλῃ μὲ τὸν προσεχῆ ταχυδρόμον εἰς τὸν ἰσόβιον γραμματέα τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Ἦτο περιγραφὴ λεπτομερὴς καὶ πλήρης τοῦ πειράματός του, συνοδευομένη ὑπὸ εὐφυεστάτης θεωρίας περὶ τῆς ἀντιδράσεως, ἥτις θὰ παρῆγε τὴν ἐξαίρετον κρυστάλλωσιν τοῦ ἄνθρακος.

«Ὁ χαρακτὴρ ὁ μᾶλλον ἀξιοσημείωτος τοῦ ἀποτελέσματος τούτου, ἔλεγε μεταξὺ ἄλλων, ἔγκειται ἐν τῇ πλήρει ταὐτότητι μετὰ τοῦ ἀληθοῦς ἀδάμαντος, καὶ μάλιστα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐξωτερικοῦ περικαλύμματος.»

Ὄντως, ὁ Κυπριανὸς δὲν ἐδίστασε ν' ἀποδώσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο τὸ τόσῳ περίεργον εἰς τὴν φροντίδα, ἣν εἶχε λάβει, ὅπως ἐπικαλύψῃ τὸ κωδωνοειδὲς δοχεῖον δι' ἐπιχρίσματος γῆς, ἐκλελεγμένης ἐπιμελῶς ἐν τῷ Βανδεργαὰτ-Κόπζ. Ὁ τρόπος, δι' οὗ μέρος τῆς γῆς ταύτης ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ χείλους διὰ νὰ σχηματίσῃ πέριξ τοῦ κρυστάλλου ἀληθὲς κέλυφος, δὲν ἦτο εὔκολον νὰ διασαφηνισθῇ καὶ δὲν εἶναι ἡ κατάστασις, ἣν νεώτερα πειράματα θὰ ἐξηγήσωσιν ἀναμφιβόλως. *Δυνάμεθα ἴσως νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἔσχομεν φαινόμενον ἐντελῶς νέον χημικῶς*, καὶ ὁ συγγραφεὺς προὐτίθετο νὰ καταστήσῃ τὸ θέμα ἀντικείμενον βαθείας μελέτης. Δὲν εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ δώσῃ εὐθὺς ἐκ πρώτης ὄψεως πλήρη καὶ ὁριστικὴν θεωρίαν τῆς ἀνακαλύψεώς του. Ὅ,τι ἐπεθύμει ἦτο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀνακοινώσῃ αὐτὴν ἄνευ ἀργοπορίας εἰς τὸν κόσμον τῶν σοφῶν, ν' ἀφήσῃ ἐποχὴν διὰ τὴν Γαλλίαν ἡ ἀνακάλυψίς του, καὶ τέλος νὰ προκαλέσῃ συζήτησιν καὶ φῶς ἐπὶ ἐργασιῶν ἀνεξηγήτων καὶ σκοτεινῶν ἔτι δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Μόλις ἤρχισε νὰ συντάττῃ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, φέρων οὕτω τὴν ἐπιστημονικὴν λογοδοσίαν εἰς φῶς, τὸ ἀφῆκεν ὅπως δυνηθῇ νὰ τὴν συμπληρώσῃ διὰ νέων παρατηρήσεων, πρὶν ἢ διευθύνει αὐτὴν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, καὶ ὁ νεαρὸς μηχανικὸς ἐδείπνησεν ὀλίγον καὶ μετέβη ἵνα κοιμηθῇ.

Τῇ πρωΐᾳ τῆς ἑπομένης ὁ Κυπριανὸς ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του καὶ περιεπάτει ὅλως σκεπτικὸς ἐπὶ τῶν διαφόρων γαιῶν τῶν μεταλλείων· βλέμματά τινα, οὐδὲν ἧττον ἢ συμπαθῆ, τὸν ὑπεδεξιώθησαν φανερὰ κατὰ τὴν διέλασίν του. Ἐὰν δὲν τὰ ἀντελαμβάνετο, τοῦτο προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι εἶχε λησμονήσει ὅλας τὰς συνεπείας τῆς μεγάλης ἀνακαλύψεώς του, τὰς τόσῳ ἀποτόμως ὑποδειχθείσας τὴν προτεραίαν ὑπὸ τοῦ Οὐάτκινς, δηλ. τὴν καταστροφὴν θᾶττον ἢ βράδιον τῶν δωρεοδόχων καὶ τῶν δωρητῶν τῆς Γρικαλάνδης. Τοῦτο, ἐν τούτοις, ἦτο ἀρκετὸν ἵνα ἀνησυχήσῃ ἐν μέσῳ τόπου ἡμιαγρίου, ὅπου δὲν διστάζει τις ν' αὐτοδικῇ, ὅπου ἡ ἐγγύησις τῆς ἐργασίας καὶ συνεπῶς τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ πηγάζει ἐξ αὐτῆς, εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος. Ἵνα ἡ κατασκευὴ τοῦ τεχνητοῦ ἀδάμαντος καταστῇ πρακτικὴ βιομηχανία καὶ ὅλα τὰ ἑκατομμύρια φυγαδευθῶσιν εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Βρασιλίας καὶ τὰ τῆς Κεντρῴας Ἀφρικῆς, χωρὶς νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν χιλιάδων ὑπάρξεων, θυσιασθεισῶν ἤδη, ἦσαν ἀνεπανορθώτως κατεστραμμένοι. Ἀναμφιβόλως ὁ νεαρὸς μηχανικὸς ἠδύνατο νὰ διαφυλάξῃ τὸ μυστικὸν τῆς ἀνακαλύψεώς του· ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο, ἡ ἀπόφασίς του ἦτο λίαν σαφής· ἦτο ἀποφασισμένος νὰ μὴ τὸ κάμῃ.

Ἐξ ἄλλου, τὴν νύκτα — νύκτα διαρκοῦς νάρκης, καθ' ἣν ὁ Οὐάτκινς δὲν ὠνειρεύθη ἢ ἀδάμαντας ψευδεῖς, ἀξίας πολλῶν χιλιεκατομμυρίων — ὁ πατὴρ τῆς Ἀλίκης ἠδυνήθη νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ σκεφθῇ τὸ ἑξῆς: Ὅτι ὁ Ἀννίβας Πανταλάκκης καὶ οἱ ἄλλοι μεταλλευταὶ εἶδον μετὰ περιεργείας καὶ ὀργῆς τὴν ἐπανάστασιν, ἣν ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Κυπριανοῦ ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει τῶν ἀδαμαντοφόρων γαιῶν, ὅπερ οὐδὲν φυσικώτερον, ἀφοῦ ἐργάζονται δι' ἰδίαν αὐτῶν ὠφέλειαν. Ἀλλ' ἐκείνου, ἁπλοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ὑποστατικοῦ Οὐάτκινς, ἡ θέσις δὲν ἦτο ἡ αὐτή. Ἀναμφιβόλως, ἐὰν τὰ διαμερίσματα ἐγκατελείποντο συνεπείᾳ τῆς ὑποτιμήσεως τῶν πολυτίμων λίθων, ἐὰν ὅλη ἐκείνη ἡ πληθὺς τῶν μεταλλευτῶν θὰ ἔπαυεν ὑφισταμένη, ἐγκαταλείπουσα τὰ πεδία τῆς Γρικαλάνδης, ἡ ἀξία τοῦ ὑποστατικοῦ του θὰ ἠλαττοῦτο ἐν φοβερᾷ ἀναλογίᾳ, τὰ προϊόντα δὲν θὰ ἐκυκλοφόρουν εὐκόλως, αἱ οἰκίαι του ἢ μᾶλλον αἱ καλύβαι του δὲν θὰ ἐνοικιάζοντο πλέον, ἐλλείψει ἐνοικιαστῶν, καὶ ἴσως, θὰ εὑρίσκετο μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐγκαταλείψῃ τόπον, καταστάντα ἀπρόσοδον.

«Καλά! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Τζὼν Οὐάτκινς. Προτοῦ φθάσῃ αὐτὸς εἰς αὐτὰ τὰ συμπεράσματα, θὰ περάσουν πολλὰ χρόνια ἀκόμη! Ἡ κατασκευὴ τεχνητῶν ἀδαμάντων δὲν ἔχει ἀχθῆ εἰς τὸ πρακτικὸν ὕψος καὶ μὲ τὰς ἐπιστημονικὰς ἔτι μεθόδους τοῦ κ. Μερέ! Ἴσως ἔκτακτος τύχη νὰ συνετέλεσεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν! Ἀλλ' εἴτε τύχη συνήργησεν εἴτε μή, ὁπωσδήποτε κατεσκευάσθη λίθος ἀξίας σημαντικῆς, καὶ ἐὰν φυσικὸς ἀδάμας ἀξίζει *καμμιὰ πενηντάριὰ ἑκατομμύρια*, αὐτὸς θὰ ἀξίζῃ ἀκόμη περισσότερον, ἀφοῦ βιομηχανικῶς κατεσκευάσθη! Ναί! πρέπει νὰ προλάβωμεν τὸν νεανίαν αὐτόν, διὰ παντὸς τρόπου! Πρέπει, τουλάχιστον διά τινα χρόνον, νὰ τὸν ἐμποδίσωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ διασαλπίσῃ εἰς τὰ πέρατα τὴν ἔξοχον ἀνακάλυψίν του! Πρέπει ὁ λίθος αὐτὸς νὰ περιέλθῃ ὁριστικῶς εἰς τὴν οἰκογένειαν Οὐάτκινς καὶ νὰ μὴ ἐξέλθῃ πλέον ἢ διὰ σεβαστοῦ ἀριθμοῦ ἑκατομμυρίων. Διὰ νὰ προσελκύσω δὲ τὸν κατασκευαστήν, τοῦτο εἶναι εὐκολώτατον! Ἐδῶ εἶναι ἡ Ἀλίκη, καὶ μὲ τὴν Ἀλίκην θ' ἀναστείλω ἀρκετὰ τὴν εἰς Εὐρώπην ἀναχώρησίν του! . . . Ναί! . . . τοῦ τὴν ὑπόσχομαι εἰς γάμον! . . . καὶ τοῦ τὴν δίδω μάλιστα!»

Ὁ γέρων ἔστρεφε καὶ περιέστρεφε τὸν λίθον....

Βεβαίως ὁ Τζὼν Οὐάτκινς, ὑπὸ τὴν πίεσιν δεινῆς φιλοχρηματίας εἶχε φθάσει μέχρι τοῦ σημείου τούτου!

Καθ' ὅλην τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, δὲν ἔβλεπεν ἢ ἑαυτόν, ἑαυτὸν ἐσκέπτετο! Ἐὰν δὲ ἐσκέφθη ὁ γέρων ἐγωϊστὴς τὴν κόρην του, ἔπραξε τοῦτο ἐξαιρετικῶς, διὰ νὰ εἴπῃ καθ' ἑαυτόν:

Ἀλλὰ τὸ *κάτω κάτω τῆς γραφῆς*, ἡ Ἀλίκη δὲν θὰ παραπονεθῇ ποσῶς! Ὁ νέος αὐτὸς τρελλὸς σοφός, εἶναι πολὺ καλός! Τὴν ἀγαπᾷ καὶ φαντάζομαι, ὅτι αὐτὴν δὲν θὰ μείνῃ καθόλου ἀναίσθητος εἰς τὸν ἔρωτά του. Λοιπόν, τί καλήτερον τοῦ νὰ ἑνώσω δύο καρδίας αἵτινες προωρίσθησαν ἡ μία διὰ τὴν ἄλλην.... ἢ τὸ ὀλιγώτερον, νὰ τοὺς κάμω νὰ πιστεύσουν εἰς μίαν τοιαύτην ἕνωσιν, μέχρις οὗ ἡ ὑπόθεσις αὕτη διασαφηνισθῇ καλῶς!... Ἀ! μὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην, τὸν πάτρωνά μου, στὸν διάβολον Πανταλάκκης καὶ συντροφία, καὶ ἕκαστος δι' ἑαυτὸν καὶ μάλιστα εἰς Γρικαλάνδην!»

Οὕτως ἐσκέπτετο ὁ Οὐάτκινς, χειριζόμενος τὸν ἰδεολογικὸν ἐκεῖνον ζυγὸν ἐν ᾧ θὰ ἐτίθετο ἐν ἰσορροπίᾳ τὸ μέλλον τῆς κόρης του μὲ ἓν ἁπλοῦν τεμάχιον κεκρυσταλλωμένου ἄνθρακος, καὶ ἦτο ὅλως εὐτυχής, σκεπτόμενος ὅτι αἱ πλάστιγγες τοῦ ζυγοῦ εὑρίσκοντο ἐν τῇ αὐτῇ ὁριζοντείῳ γραμμῇ.

Οὕτω, τὴν ἐπαύριον ἡ ἀπόφασις του εἶχε ληφθῇ. Δὲν θὰ ἐπέσπευδε τίποτε· θ' ἄφινε νὰ ἔλθωσι τὰ πράγματα μόνα, ὑποπτεύων ἀρκετὰ εὐστόχως τὸν δρόμον, ὃν θὰ ἐλάμβανον.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν ἐνδιέφερε νὰ ἴδῃ τὸν ἐνοικιαστήν του, καὶ τοῦτο ἦτο εὔκολον, διότι ὁ νεαρὸς μηχανικὸς ἤρχετο καθ' ἑκήστην εἰς τὸ ὑποστατικόν· ἀλλ' ἐπίσης ἤθελε νὰ ἐπανίδῃ τὸν περίφημον ἀδάμαντα, ὅστις εἶχε λάβει ἐν τῷ ὀνείρῳ του μυθώδεις διαστάσεις. Ὁ Οὐάτκινς λοιπὸν μετέβη εἰς τὴν καλύβην τοῦ Κυπριανοῦ, ὅστις ἕνεκα τῆς ἑωθινῆς ὥρας ἦτο ἐν αὐτῇ ἀκόμη.

— Ἔ λοιπόν, ἀγαπητέ μοι, τῷ εἶπε μὲ ὕφος εὔθυμον, πῶς ἐπεράσατε τὴν νύκτα... τὴν πρώτην αὐτὴν νύκτα μετὰ τὴν μεγάλην ἀνακάλυψίν σας;

— Λαμπρά, κύριε Οὐάτκινς, λαμπρά! ἐπανέλαβε ψυχρῶς ὁ νεαρὸς μηχανικός.

— Καὶ πῶς! ἠμπορέσατε νὰ κοιμηθῆτε;

— Ὅπως πάντοτε!

— Ὅλα αὐτὰ τὰ ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πυραύνου ἐκείνου, ἐπανέλαβεν ὁ κ. Οὐάτκινς, δὲν σᾶς ἐτάραξαν τὸν ὕπνον;

— Ποσῶς, ἀπήντησεν ὁ Κυπριανός. Ἐννοεῖται λοιπόν, κύριε Οὐάτκινς, ὅτι ὁ ἀδάμας οὗτος δὲν θὰ ἤξιζε τὰ ἑκατομμύρια, εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ εἶναι ἔργον τῆς φύσεως καὶ ὄχι ἑνὸς χημικοῦ...

— Ναί, ναί! κ. Κυπριανέ. Ἀλλ' εἶσθε βέβαιος ὅτι θὰ δυνηθῆτε νὰ κατασκευάσητε καὶ ἕτερον... ἢ καὶ ἄλλους;... Τί λέτε;

Ὁ Κυπριανὸς ἐδίστασε, γινώσκων ὅτι ἐν πειράματι τοῦ εἴδους ἐκείνου, ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἀποτυχίας.

— Συμφωνῆτε! ἐπανέλαβεν ὁ Οὐάτκινς. Δὲν ἀντιλέγετε!... Λοιπόν, μέχρι νέας δοκιμῆς καὶ ἐκβάσεως ὁ ἀδάμας σας θὰ διατηρήσῃ ἀξίαν ὑπέρογκον!... Τότε διατί πρὸ ὀλίγου εἴπετε ὅτι εἶναι λίθος τεχνητός;

— Σᾶς ἐπαναλαμβάνω, ἀπήντησεν ὁ Κυπριανός, ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ σᾶς ἀποκρύψω μυστικὸν ἐπιστημονικόν, τοσούτου ἐνδιαφέροντος!

(Ἀκολουθεῖ).

Ἡ φαντασία ἔχει τὴν πτῆσιν τοῦ ἀγγέλου καὶ τῆς ἀστραπῆς· διαπερᾷ τὰ πελάγη, ἔνθα μικροῦ δεῖν θὰ ἐναυαγῶμεν, διασχίζει τὰ σκότη, ἔνθα αἱ πλάναι ἡμῶν ἐξαφανίζονται, καὶ ὑπερπηδᾷ τὰ βάραθρα, ἐν οἷς ἡ εὐτυχία ἡμῶν καταποντίζεται.

×

Οὐ παύομαι ἐπιζητοῦσα τὴν εἰρήνην, καίπερ καλῶς γινώσκουσα, ὅτι ὅταν παύσῃ ὁ πόλεμος τοῦ ξίφους, θὰ ἔχωμεν τὸν πόλεμον τοῦ καλάμου· διότι εἶναι εὐκολώτερον ν' ἀφοπλίσῃ τις στρατιώτας ἢ θεολόγους.

Η ΠΟΜΠΗΙΑ

Οὐδεὶς βεβαίως τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἀξιολόγου «Φύσεως» θὰ ἀγνοῇ τὴν ὑπὸ τοῦ ἠφαιστείου Βεζουβίου καταστροφὴν τῆς Πομπηΐας.

Ἡ Πομπηΐα συνδέεται νῦν διὰ σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μετὰ τῆς Νεαπόλεως, ἀπέχουσα μόλις ὀλίγα μίλια. Περιβάλλεται δὲ ὑπὸ ὑψηλῆς σειρᾶς λόφων, οἵτινες ὅμως μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀνασκάπτονται, ἅτε καλύπτοντες μέρη τῆς πάλαι πόλεως.

Ἡ Πομπηΐα κειμένη παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Βεζουβίου, πιθανῶς ἔσχε τὴν ἀρχήν της ἐπὶ τῶν Σαμνιτῶν, οἵτινες κατὰ τὸν τέταρτον μετὰ τὴν κτίσιν τῆς Ῥώμης αἰῶνα ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Καμπανίαν, ἐν τῶν ὡραιοτάτων καὶ θελκτικωτάτων μερῶν τῆς γῆς. Ὡς μνημεῖα τῆς ἐποχῆς ταύτης μᾶς μένουσι μόνον αἱ Σαμνιτικαὶ ἐπιγραφαί, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ μνημεῖα τῆς Πομπηΐας ἀνήκουσιν ἐν γένει εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Ρωμαίων.

Ἡ Πομπηΐα ἀναδεικνύεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ρώμης καθ' ἣν ἐποχὴν αἱ Ἰταλικαὶ πόλεις ἐξανίσταντο, ἵνα ἀποκτήσωσι τὰ δικαιώματα μὲ τοὺς κυριάρχους αὐτῶν, τ. ἔ. περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μεγάλου ἐμφυλίου πολέμου. Ἡ Πομπηΐα ἔλαβε τὸ μέρος τῶν Ἰταλῶν· ἡπειλήθη μὲν ὑπὸ τοῦ Σύλλα ἀλλ' ἡ τύχη αὐτῆς ἐστάθη ὀλβιωτέρα τῆς τῶν Σταβίων, ἥτις κατεστράφη μέχρις ἐδάφους. Διὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ καὶ Πλαυτιανοῦ νόμου ἡ Πομπηΐα ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα τῆς Ρωμαϊκῆς ἰθαγενείας καὶ ἐγένετο πόλις ἐλευθέρα. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Σύλλας ἔπεμψεν ἐκεῖ ἀποικίαν, τῶν δὲ ἀρχαίων κατοίκων ἀναμιγέντων μετὰ τῶν νέων ἀποίκων, ὁλόκληρος ἡ πόλις ἔλαβε τὸ ὄνομα Colonia Veneria Cornella ἔκ τε τοῦ ὀνόματος τῆς ἐν αὐτῇ θεότητος *Ἀφροδίτης Ψυχικῆς* καὶ ἐκ τοῦ προστάτου της Κορνηλίου Σύλλα.

Ἐννοεῖται ὅτι πρὶν ἐπέλθῃ ἡ μίξις αὕτη εἶχεν ἐγερθῇ σφοδρὰ διαμάχη μεταξὺ τῶν παλαιῶν κατοίκων καὶ τῶν νεωστὶ ἀφικομένων μετοίκων, ἀλλ' αὗται κατηυνάσθησαν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, καὶ ἡ ἀνάμιξις ἐπῆλθε τοσοῦτον τελεία, ὥστε δὲν διετηρήθη οὐδὲν ἴχνος διαιρέσεως μεταξὺ τῶν δύο μερῶν.

Ὁ Αὔγουστος ἔπεμψεν ἐκεῖ ἑτέραν ἀποικίαν Ἀπομάχων, ἥτις ἐσχημάτισε μίαν ἀγροτικὴν συνοικίαν τῆς πόλεως κληθεῖσαν Pagus Augustus Felix Suburbanus.

Ἡ πόλις σχεδὸν κατεστράφη παντελῶς ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ σεισμοῦ τοῦ συμβάντος κατὰ τὸ 63 μ. Χ. ἔτος. Ἐνησχολοῦντο δὲ οἱ κάτοικοι εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἐκ τούτου ζημιῶν, ὅτε τῇ 23 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 79 μ. Χ. φοβερά τις ἔκρηξις τοῦ Βεζουβίου τὴν ἐκάλυψε μὲ λάβαν, λιθάρια καὶ τέφραν καὶ τὴν ἔθαψεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἡρακλείου τῶν Σλαβείων, τοῦ Ρητίνου καὶ τῆς Ὀπλόντης. Ἡ καταστροφὴ αὕτη συμβᾶσα ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τίτου διήρκεσεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καθ' ἃς ἅπας ὁ πληθυσμός, ἀριθμῶν ὡς ἔγγιστα 12 χιλιάδας κατοίκους ἀκολουθούμενος ὑπὸ πυκνοτάτης χαλάζης τέφρας πεπυρακτωμένης εἴχετο ἄσυλον πρὸς τὴν παραλίαν. Οὕτως οἱ Πομπηϊανοὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων ὡρῶν ἐστερήθησαν τῆς πατρίδος καὶ τῶν ὑπαρχόντων των, ἅτινα, ὡς φαίνεται, δὲν ἦσαν εὐκαταφρόνητα.

Κατὰ τοὺς ἑπομένους αἰῶνας τὸ ὄνομα τῆς Πομπηΐας ἔμεινεν ἐν λήθῃ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 592, ὅτε γενομένης ἀναγκαίας τῆς κατασκευῆς διώρυγος ἀγούσης τὰ ὕτατα τοῦ Σάρνου μέχρι τοῦ Torre dell' Annunziata εὑρέθησαν τεῖχη καὶ ἀρκετὰ μνημεῖα.

Ἡ τακτικὴ ἀνασκαφὴ ὅμως δὲν ἤρξατο εἰμὴ κατὰ τὸ 1748, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως Κάρολος ὁ Γ'. ἠγόρασε μάλιστα καὶ τὸ ἔδαφος τὸ καλύπτον τὴν πόλιν.

Ἔκτοτε αἱ ἀνασκαφαὶ προχωροῦσιν εὐσταθῶς καὶ καθ' ἑκάστην σχεδὸν νέα ἀνακαλύπτονται ἱδρύματα. Ἡ περίμετρος τῶν ἄχρι τοῦδε ἐσκαφέντων μερῶν τῆς πόλεως ἀνέρχεται εἰς τέσσαρα ὡς ἔγγιστα μίλια, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι οὐδὲ τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης πόλεως.

Ὑπάρχει παρὰ τὴν εἴσοδον μουσεῖον ἐμπεριέχον πολλὰ τῶν κυριωτέρων ἀντικειμένων τῆς πόλεως, λ. χ. μορφὰς ἀνθρωπίνους ἀπολελιθωμένας, σκελετοὺς ἵππων, κυνῶν, γαλῶν καὶ ὄφεων προστέτι, κιβώτια ὡραιοτάτης κατασκευῆς καὶ μέγαν ἀριθμὸν δακρυοληκύθων. Αἱ ἐπὶ τῶν τοίχων ζωγραφίαι σχεδὸν πᾶσαι εὑρίσκονται ἐν τῷ μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως.

Ἐκ τῶν οἰκοδομῶν καὶ δημοσίων καθιδρυμάτων πρώτη ἔρχεται ἡ Βασιλική, ἢ τὸ δικαστήριον, εὐρεῖα τετράγωνος ἔκτασις φέρουσα τέσσαρας κιονοστοιχίας· παρὰ τὴν μίαν πλευρὰν εἶναι τὸ βῆμα τῶν δικαστῶν, παραπλεύρως τοῦ ὁποίου ἵστατο ὡραῖον ἄγαλμα τῆς Θέμιδος. Τὸ ὅλον ἔχει τέσσαρας θύρας, ὧν ἡ κυρία ἐκοσμεῖτο ὑπὸ δύο ἑκατέρωθεν ἀνδριάντων, καὶ ἔφερεν ἔσωθεν πεντάθυρον ἀντιθάλαμον ὡραιότατα ἐστολισμένον.

Ἀμέσως μετὰ τὴν Βασιλικὴν ἔρχεται τὸ Φῶρον (ἀγορά), μεγάλη ἔκτασις κανονική, περιβαλλομένη ὑπὸ κιονοστοιχίας διπλῆς. Ἐκοσμεῖτο δὲ κατὰ τὰ διάφορα σημεῖα ὑπὸ ἀνδιάντων, Ἑρμῶν, ναϊδρίων, κλπ. Εἰς τὴν μίαν ἄκραν κεῖται ὁ ναὸς τοῦ Διός, πλησίον δὲ τούτου ὁ τοῦ Ἑρμοῦ, ἀμφότεροι λαμπροτάτης τέχνης, καὶ ὡς φαίνεται πολυτελῶς κοσμούμενοι τὸ πάλαι.

Ταῦτα τὰ δύο κτίρια ὁμοῦ μετὰ τοῦ Θεάτρου, Ἀμφιθεάτρου, τῶν Δημοσίων Λουτρῶν, τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης, καὶ τοῦ τῆς Ἴσιδος καὶ τινων ἄλλων ἀποτελοῦσι τὴν χορείαν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκσκαφέντων δημοσίων κτιρίων.

Αἱ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι εἰσὶν ἅπασαι σχεδὸν τοῦ αὐτοῦ ἐν γένει σχεδίου, δηλ. τῆς ἐν τῷ μέσῳ αὐλῆς καὶ τῶν περικυκλουσῶν ταύτην οἰκοδομῶν. Σύγκεινται δὲ αἱ οἰκίαι κυρίως ἐκ πλίνθου, μερικαὶ δὲ εἰσὶν ἐκ πηλοῦ.

Αἱ ὁδοὶ εἰσὶν ἀνωμάλως λιθόστρωτοι, καὶ καμπτόμεναι ἄνευ ἐξαιρέσεως, πλεῖσται δὲ εἰσὶ λίαν στεναί, ὥστε μόλις διέρχεται ἅμαξα δι' αὐτῶν.

Ὡς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκιῶν, ὡς ἀνέφερον τοῦτο ἦτο τοῦ Ἑλληνικοῦ καθ' ὅλου σχεδίου· οὐδὲν τῶν δωματίων εἶναι πολὺ ἐκτεταμένον, τὰ δὲ πατώματα εἶναι κυρίως ἐκ μωσαϊκοῦ. Εἰς πλείστων οἰκιῶν τὴν εἴσοδον παρὰ τὴν ὁδὸν παρατηρεῖται ἀκόμη μωσαϊκὸν φέρον τὸν συνήθη χαιρετισμόν· Salve (χαῖρε!). Εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ Σατόρου, τὸ παρὰ τὸ κατώφλιον μωσαϊκὸν παριστᾷ ἄρκτον καὶ κάτωθι τὰς λέξεις «Φυλάττου τοῦ κυνός!» Τὰ δωμάτια ὅλων σχεδὸν τῶν οἰκιῶν τῶν πλουσίων ἦσαν κεκοσμημένα μὲ τοιχογραφίας, ἅπασαι σχεδὸν τῶν ὁποίων, ὡς προεῖπον, μετεφέρθησαν, ἅμα τῇ ἐκσκαφῇ, εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως, ἄλλως θὰ κατεστρέφοντο ὑπὸ τῆς βροχῆς.

Εἶναι δὲ ἱκανῶς σῶαι καὶ καλῶς διατετηρημέναι καὶ ἀρίστην παρέχουσαι ἰδέαν εἰς τὸν θεώμενον περὶ τῆς καλλιτεχνίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἐπίσης εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως εὑρίσκεται τὸ ἐκ μέλανος μαρμάρου ἱερὸν ἄγαλμα τῆς Αἰγυπτίας θεᾶς Ἴσιδος, ἥτις μεγίστης ἀπήλαυεν ὑπολήψεως ἐν Πομπηΐᾳ. Ἐπίσης ὑπάρχουσιν ἐκεῖ καί τινες μούμιαι, τεμάχια παπύρου καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀντικείμενα ἄξια περιεργείας, Αἰγυπτιακὰ καὶ Ρωμαϊκά, ὅλα εὑρεθέντα κατὰ τὰς ἐν Πομπηΐᾳ ἀνασκαφάς, καὶ τίς οἶδε τί ἀκόμη θὰ ἀνακαλύψῃ ὁ χρόνος.

Δ. Β.

ΑΝΘΩΝ

Κράτησον τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας ὃν ἔλαβες γεννώμενος, ἀλλὰ προσπάθησον νὰ προσθέσῃς σὺ αὐτὸς ἕτερον, ἵνα ἀμφότεροι ἀποτελέσωσιν ἀληθῆ εὐγένειαν. Ὑπάρχει μεταξὺ τῶν πατραγαθῶν καὶ τῶν ἀνδραγαθιῶν, οἵα διαφορὰ μεταξὺ τῆς τροφῆς τῆς προτεραίας καὶ τῆς τροφῆς τῆς ἐπιούσης· ἡ χθεσινὴ τροφὴ δὲν θὰ σοὶ χρησιμεύσῃ σήμερον καὶ δὲν θὰ σοὶ δώσῃ δυνάμεις διὰ τὴν αὔριον.

×

Καὶ ὅμως πόσαι καὶ πόσοι ἐν ταῖς κλειναῖς Ἀθήναις δὲν ζῶσιν ἐκ μόνης τῆς τροφῆς τῆς προτεραίας, ἐκ πατραγαθιῶν!

×

Ὁ μῦθος τοῦ Ἀχιλλέως, ἀτρώτου καθ' ἅπαν τὸ σῶμα πλὴν τῆς πτέρνας, εἶναι τὸ σύμβολον πάντων τῶν ἐκτάκτων ἀνδρῶν. Ὅσῳ τέλειοι καὶ ἂν ὑπῆρξαν, ὅσους κόπους καὶ ἂν κατέβαλον ὅπως ὑψωθῶσιν ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως, ἔμεινε πάντοτε αὐτοῖς τρωτόν, θνητόν τι μέρος, τὸ δὲ τρωτὸν τοῦτο μέρος ἀνακαλύπτει πάντοτε Πάρις τις, χαμερπής, ἀγενής, ποταπή τις ψυχή.

×

Ὅτε ἠσχολούμην εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας Καρόλου τοῦ ΣΤ', λέγει ὁ ἀββᾶς de Choisy, ὁ δοὺξ τῆς Βουργουνδίας, μόλις ἐκ τῆς νηπιότητος ἐξερχόμενος, μοὶ εἶπεν ἡμέραν τινά: «Πῶς θὰ κατορθώσητε νὰ εἰπῆτε, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ἦτο τρελλός;» — «Ὑψηλότατε, ἀπεκρίθην αὐτῷ ἄνευ δισταγμοῦ, θὰ εἴπω ἁπλῶς, ὅτι ἦτο τρελλός· μόνη ἡ ἀρετὴ διακρίνει μετὰ θάνατον τοὺς ἀνθρώπους.

×

Ὅτε οἱ ἡγεμόνες παρεδόθησαν ἅπαξ εἰς ἀνθρώπους κεκτημένους τὴν τέχνην τοῦ καταστῆσαι ἑαυτοὺς ἀναγκαίους, οὐδεμίαν δύνανται πλέον νὰ ἐλπίσωσιν ἐλευθερίαν. Ἐκεῖνοι δὲ τοὺς ὁποίους περιφρονοῦσι περισσότερον, εἰσὶν ἀκριβῶς ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους μᾶλλον περιποιοῦνται.

Μωϋσῆς.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ἡ σκηνὴ ἐν Μεγάροις.

Μία γαλλὶς μεταξὺ τῶν ἐν τῇ πανηγύρει παρευρεθέντων ξένων ἐρωτᾷ ἐκ περιεργείας τὸν γείτονά της χωρικόν·

— Διατί μόνον γυναῖκες χορεύουσι; δὲν ὑπάρχουσιν ἐδῶ τόσοι ἄνδρες;

— Ἄ! δὲν κάνει, κυρία, οἱ ἄνδρες χορεύουσι μόνοι των χωριστά. . . . .

— Μπᾶ! εἶναι λοιπὸν πολὺ ζωηροὶ καὶ ἐπικίνδυνοι οἱ ἄνδρες ἐδῶ πρὸς τὰς γυναῖκάς σας;

— Μμ. . . ναί . . . ἴσως . . . μά . . .

— Ἔ! τί ναὶ καὶ ἴσως, μά . . . τότε νὰ τοὺς πάρωμεν ἡμεῖς μαζύ μας εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ τοὺς ἡμερώσωμεν, ποῦ εἶναι τί ὡραῖοι μὲ αὐτὰ τὰ κοντὰ καὶ λευκὰ μεσοφόρια των...

— Δὲν θὰ τοὺς ἀφήσουν τότε αἱ γυναῖκες . . .

— Τί περίεργος λαὸς ποῦ εἶσθε! . . .

Ἡ σκηνὴ ἐν Ἐλευσίνι.

Δύο Ἄγγλοι κατὰ τὴν τελευταίαν πανήγυριν, ἐνῷ πάντες παρίσταντο εἰς τὸν χορὸν καὶ ἐν τοῖς πέριξ καφενείοις καὶ ξενοδοχείοις καὶ διεσκέδαζον, αὐτοὶ μόνοι παραλαβόντες τὸν διερμηνέα των ἐζήταζον τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος.

— Ὡραῖα!, ὡραῖα!, ἀνεφώνουν ὅλως ἔκπληκτοι.

Καὶ ὡς νὰ ἀνεζήτουν τι διὰ τῶν διόπτρων των·

— Μὰ ποῦ εἶναι τὸ μέρος ὅπου ἐτελοῦντο τὰ μυστήρια; τὰ Ἐλευσίνια ἀπόρρητα, ἐρωτῶσι τὸν διερμηνέα.

Ὁ διερμηνεὺς δεικνύει ὁπήν τινα ἄγουσαν ὑπογείως.

— Ὄχι! αὐτὸ εἶναι ὑδραγωγεῖον.

Ὁ διερμηνεὺς δεικνύει ὁπήν τινα ἐν τῷ βράχῳ.

— Ὄχι! ἀπαντῶσιν οἱ ἄγγλοι! αὐτὸ εἶναι σπήλαιον, φυλακὴ διὰ τοὺς ἐγκληματίας.

Ὁ διερμηνεὺς στενοχωρεῖται, ἐνῷ οἱ Ἄγγλοι ἀδημονοῦντες καλοῦσιν Ἐλευσινιόν τινα οἰνοβαρῆ διερχόμενον ἐκεῖθεν.

— Ἔλα ἐδῶ, τῷ κράζουσι, σὺ θὰ γνωρίζῃς καλήτερον. Ποῦ ἐτελοῦντο τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια;

Ὁ χωρικὸς δὲν ἐννοεῖ καὶ παρατηρεῖ τὸν διερμηνέα.

— Νά, ποῦ ἔκαμνον τὰ κρυφά τους πράγματα; λέγει τότε ὁ διερμηνεὺς πρὸς τὸν χωρικόν.

— Ἄ! τώρα κατάλαβα, ἀμέσως ἐλᾶτε ἀπ' ἐδῶ νὰ σᾶς δείξω.

Καὶ τοὺς ὡδήγησε διὰ τῶν ἐρειπίων εἰς δυσῴδη ἀπόκεντρον θέσιν.

Οἱ Ἄγγλοι εὐχαριστηθέντες ἐπὶ τούτῳ ἤρξαντο ν' ἀποφυλλίζωσι τὰ βιβλία των, ὅπως εὕρωσι τὴν σχετικὴν ἐν αὐτοῖς περιγραφήν.

Εἷς νέος Ἀσκληπιάδης προσφάτως ἐξ Εὐρώπης ἀφιχθείς, ὅπως ἀποκτήσῃ φήμην ἐδημοσίευσε διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι παρέχει δωρεὰν τὰς πρώτας ἐκδουλεύσεις του εἰς πάντας.

Εἷς μέγας φιλάργυρος ἀσθενήσας τότε καὶ μαθὼν τοῦτο τὸν προσεκάλεσεν ἀμέσως. Ὁ ἰατρὸς θέσας τὸ οὖς αὐτοῦ ἐπὶ διαφόροις μέρεσι τοῦ ἀσθενοῦς ἠκροᾶτο μετὰ προσοχῆς, ὅτε ἐσταμάτησε πρὸ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς.

— Ἄ! εὗρον ἀναφωνεῖ αἴφνης. Ἔχεις φίλε μου φοβερὸν οἴδημα, ἐδῶ, καὶ πρέπει νὰ κάμωμεν ἐγχείρησιν, νὰ ἐλαττωθῇ τὸ κακόν. Ὁ ἀσθενὴς φιλάργυρος ἀκούσας ἐγχείρισιν φρικιᾷ καὶ θέτει τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς θέσεώς ἐκείνης.

— Ὤχ! ἀδελφέ!... ἀναφωνεῖ αἴφνης ἕξαλλος, δι' αὐτὸ ἰατρεύεις δωρεάν; ἢ πηγαίνεις κατ' εὐθείαν εἰς τὸ χρῆμα; αὐτὸ εἶναι τὸ πορτμονέ μου καὶ τὸ πῆρες διὰ πρήξιμον;... δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἐγχείρησιν.

Ὁ γαλακτοπώλης λίαν πρωὶ φέρει γάλα εἴς τινα οἰκίαν, καὶ χωρὶς νὰ προσέξῃ χέει ἐν τῷ κυπέλλῳ τῆς ὑπηρετρίας μίαν ὀκᾶν.

Ἀντὶ γάλακτος τὸ περιεχόμενον ἦτο ὕδωρ.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ; τῷ λέγει ἡ ὑπηρέτρια, σὺ ἔβαλες νερὸ, ὄχι γάλα.

Ὁ γαλακτοπώλης ἔκπληκτος·

— Μπᾶ, ξέχασα νὰ βάλλω τὸ γάλα μέσα. . . .

ΕΠΙ ΤΩι ΘΑΝΑΤΩι ΤΟΥ Π. Ι. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Τόρα τὴ γλυκειὰ ἄνοιξη ποῦ ὅλα τὰ χόρτα ἀνθίζουν,
ποῦ κελαδοῦνε τὰ πουλιά,
τῆς μάννας τὴ γλυκειὰ ἀγκαλιά,
τὴν μυρισμένη τὴ φωλιά,
γιατί, μικρό μου ἀφίνεις;

Τοῦ κόσμου δὲν ἐγνώρισες χαρὰ ἀκόμη καὶ θλίψη,
'ς τὸν κόσμον βγῆκες μιὰν αὐγή,
καὶ σὲ πετᾷ χλωμὸ 'ς τὴ γῆ,
τοῦ ἄπονου χάρου μιὰ πληγή,
καὶ 'σὰν λαμπάδα σβύνεις!

Ἄχ, μεῖνε! ἰδὲς τῆς ἄνοιξης τὲς ἐμμορφιὲς τὲς τόσες·
ἄχ, μεῖνε! μὴ μᾶς παραιτᾶς.
Μικρὸ παυλί μου ποῦ πετᾶς;
'ς τὸν ἄλλον κόσμον τί ζητᾶς;
Ἐκεῖ φιλιὰ δὲν θαῦρης!

Ἐκεῖ θὰ ἔβρης ἐρημιὰ μονάχα καὶ σκοτάδι.
Μεῖνε, ἀγγελοῦδι μου μικρό,
καὶ τὸ ποτῆρι τὸ πικρὸ
πάρε ἀπ' τὸ χεῖλι τὸ νεκρὸ
τῆς μάννας σου τῆς μαύρης!

Μιὰ 'μέρα μόλις ἔζησες καὶ σὺ 'ς τὸν πλάνον κόσμο,
καὶ 'ς τῆς ζωῆς σου τὴν αὐγὴ
σ' εὗρε τοῦ χάρου μιὰ πληγή·
καὶ σύ, ἀθῶο, μὲ σιγὴ
ἐχλώμασες καὶ σβύνεις!

Τόρα τὴ γλυκειὰ ἄνοιξη ποῦ οἱ κάμποι πρασινίζουν,
ποῦ γλυκοψάλλουν τὰ πουλιά,
τῆς μάννας σου τὴν ἀγκαλιά,
τὴν ὁλομύριστη φωλιά,
γιατί, μικρό μου ἀφίνεις;

Ἀθήνησι τῇ 30ῇ Μαρτίου 1891 Ἠλ. Ι. Οἰκ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΑΙ ΑΚΟΥΣΙΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Ἐκλέξατε μεταξὺ τῶν προσώπων τῶν παρευρισκομένων ἕν τινι συναναστροφῇ ἄτομόν τι τὸ ὁποῖον νὰ δυσπιστῇ πρὸς τὰς κινουμένας τραπέζας, τὰ ταραχοποιὰ πνεύματα, καὶ ἐν γένει τὰ φαντάσματα, καὶ παρακαλέσατε αὐτὸ νὰ λάβῃ μαχαίριον καὶ κρατῇ αὐτὸ ὁριζοντείως στηρίζων τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὡς δείκνυσιν ἡ κατωτέρω εἰκών.

Λάβετε τότε δύο ξύλινα πυρεῖα, τὰ ὁποῖα διασχίζετε κατὰ μῆκος εἰς δύο, μέχρι τοῦ σημείου ἐν ᾧ κεῖται τὸ φώσφορον, χωρὶς νὰ βλάψητε τὸ παράπαν τοῦτο, καὶ μετὰ ταῦτα προσαρμόσατε τὰ τέσσαρα τεμάχια τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου οὕτως ὥστε ν' ἀποτελεσθῇ ἓν V. Θέσατε τότε τὸ τρίγωνον τοῦτο σχῆμα ἐν εἴδει ἱππέως ἐπὶ τοῦ μεταλλίνου ἐλάσματος τοῦ μαχαιρίου συσταίνοντες τῷ ἡμετέρῳ πειραματιστῇ νὰ κρατῇ αὐτὸ ὅσον ἦν αὐτῷ δυνατὸν ὁριζοντείως, καὶ νὰ κα-

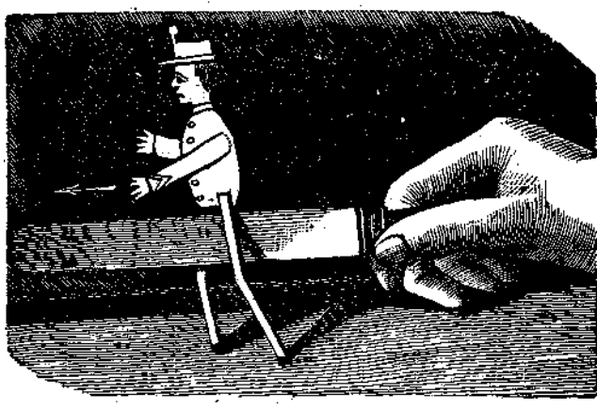

νονίζῃ τὴν θέσιν τοῦ ἱππέως διὰ τῆς χειρός του, οὕτως ὥστε τὰ ἄκρα τῶν πυρείων τὰ φέροντα το φώσφορον νὰ ἐφάπτωνται ἐλαφρῶς τῆς τραπέζης χωρὶς νὰ ἐγκαταλείπωσιν αὐτὴν ὁλοτελῶς.

Πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν πάντων ὡς καὶ τοῦ ἀπίστου πειραματιστοῦ θὰ παρατηρηθῇ ὅτι τὰ πυρεῖα θ'ἀρχίσωσι νὰ βαδίζωσι κατὰ μῆκος τοῦ ἐλάσματος, χωρὶς νὰ δύνηταί τις νὰ ἐξηγήσῃ ἐπακριβῶς τὸ φαινόμενον, ὅπερ ἐν τούτοις ὀφείλεται εἰς τὰς ἀκουσίους κινήσεις τοῦ κρατοῦντος τὴν μάχαιραν προσώπου, αἵτινες ἄλλως τε εἰσὶν ἐντελῶς ἀόρατοι καὶ εἰς τοῦτον καὶ εἰς τὸ θεώμενον κοινόν.

Ἵνα καταστῇ τὸ πείραρα μᾶλλον ἐπαγωγόν, δύνασθε νὰ κατασκευάσητε μικροσκοπικὸν πανομοιότυπον ἱππέως, φέρον πόδας κεφαλὴν καὶ σῶμα, διὰ μέσου τεσσάρων πυρείων καὶ χονδροῦ χάρτου τῶν ἐπισκεπτηρίων, ἐν ᾧ ποιεῖτε σχισμάδα τινὰ πρὸς τοποθέτησιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐλάσματος, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ κινῆται ἐπὶ τῆς μαχαίρας ἐν μεγίστῃ ἐκπλήξει τῶν περιέργων.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

11. Αἴνιγμα.

Συγνὰ μὲ βλέπεις, φίλτατε, πολὺ ψηλὰ νὰ κῆμαι
Κι' ὡραῖόν τι φαινόμενον βεβαίως ἐγὼ εἶμαι.
Οὐδέποτ' ἀναφαίνομαι μόνον μου ὡς ἠξεύρεις,
Ἀλλὰ μὲ ἄλλον ὡς θὰ 'δῇς καὶ ψάξε νὰ τὸ εὕρῃς.
Μὴ ἀναγνῶστα πειραθῆς νὰ μὲ διχοτομήσῃς
Διότι πάραυτα πολὺ θὲ νὰ μετανοήσῃς
Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μ' ἥμισυ ἐπίρρημα ἐμφαίνει,
Τὸ δ' ἄλλο ῥῆμα βέβαια, ὅπερ καὶ ἀπομένει.

12. Αἴνιγμα.

Πολύτιμον πρᾶγμα εἰμὶ βεβαίως στὸν καθένα,
Καὶ πρέπει νὰ προσέξῃ τις νὰ μὴ μὲ χάσῃ 'μένα.
Φεύγω καὶ τρέχω πάντοτε καίτοι δὲν ἔχω πόδας,
Ὅπερ καὶ δύνασαι νὰ 'δῇς κάθε λεπτὸ τῆς ὥρας.
Ἡ λύσις μ' εἶναι εὔκολος καὶ μάλιστα δὲ μία
Ἂν πᾶς τις θέλει μοῦ εὑρῇ, δὲν εἶν' ἀμφιβολία.

13. Αἴνιγμα.

Ὅπως εἶμαι ἂν μ' ἀφίσῃς εἶμαι νῆσος τῆς Κυκλάδος,
Ἂν δὲ γράμμ' ἂν μεταβάλῃς γίνομαι ἥρως Τρωάδος.

14. Σύνθεσις.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν κάτωθι λέξεων νὰ σχηματισθῇ περίφημόν τι γνωμικόν.

σῶμα—τοῖχος—κητῶ—φεῦ.

15. Ἐρώτησις.

Ποῖον ἄνθος δὶς λαμβανόμενον ἀπαρτίζει πόλιν τινὰ ἀρχαίαν;

16. Πρὸς συμπλήρωσιν.

.ο—.ο.ο.—.ε.ο.—ο.ω.—.η—α.α.ω.ε.α—ει.αι—
.α—.αι.ω.ε.α—.ο.η.ω.ε.οι—.ω.—α..ω.—

17. Λογόγριφος.

Χ-ρὶς-τ-ὼν-π-ρ-γμ-ἀεὶ-ν-ἐν-ἁ-μέ-μ-φῶμαι-ι-θάτη-νά-δεῖ-α-τάς-ὄμμα-τοί-κ-τ-οὖ-ἕλα-τ'-ὄμμα-τα..

Δ. Φ. Β.

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ 1ῳ ΦΥΛΛΩι ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

1. *Αἴνιγμα.* — **Σημαία.**

Ἔλυσαν αὐτὸ ἡ ἐξ Ἀθηνῶν κυρία Μαρία Σωτηροπούλου, ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Κάρολος Δοξαπατρῆς, καὶ ὁ ἐκ Βώλου Μ. Ἠλιάδης.

2. *Αἴνιγμα.* — **ἀρά—θέα—Ἀραβία.**

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Περικλῆς Σταθόπουλος.

3. *Ἐρώτησις.* — **Ὁ Ὤκελλος.**

Οὐδεὶς ἔλυσεν.

4. *Σύνθεσις.* — **Ἡ κολακεία εἶναι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν.**

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐκ Πατρῶν κ. Μάμμωφ.

5. *Ἐλλειποσύμφωνον.* — **Πρέπει τις νὰ ἦναι λέων εἰδήμων τῶν κατὰ βίον ἕνα γνωρίζῃ νὰ ὑπομένῃ.**

Ἔλυσαν αὐτὸ οἱ ἐξ Ἀθηνῶν Κ. Σπυρόπουλος καὶ Ἀγησίλαος Περπινιάς.

6. *Συλλαβόγριφος.* — **Οὐδεὶς εἶναι εὐχαριστημένος διὰ τὴν περιουσίαν του, οὔτε δυσηρεστημένος διὰ τὸ πνεῦμα του.**

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐκ Καρδίτζης κ. Π. Ι. Κουτρουβέλης.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Κ. Π. **Γύθειον.** Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀπεστάλησαν.—Ι. Ν. Δ. **Βόλον.** Φύλλον σᾶς ἀπεστάλη. Ἀναμένομεν δέουσαν σύστασιν ἐν ὑμετέρῳ φύλλῳ.—Χ. Ζ. **Κων/πόλεν.** Ἔχει καλῶς. Ἀναμένομεν ἐνεργείας σας.—Ν. Γ. Κ. **Κύπρον.** Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Προφθάνετε, δύνασθε ἀποστέλλειν λύσεις.—Α. Ρ. **Ἄρταν.** Πλοῖον μόλις σήμερον ἀφίκετο. Φροντίσω γράψω.—Χ. Β. **Πάτρας.** Φύλλα ἀπεστείλαμεν. Γράφομεν.—Η. Κ. **Σύρον.** Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀπεστείλαμεν. Θὰ σᾶς γράψωμεν καὶ ἀποστέλωμεν ἀποδείξεις.—Λ. Χ. **Σύρον** Ζητούμενον φύλλον σᾶς ἀπεστάλη.—Ν. Δ. Ν. **Ἐνταῦθα** Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἐστάλησαν.—Ι. Ρ. **Σύρον.** Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Ἔχει καλῶς.—Π. Ι. Κ. **Καρδίτζαν.** Ἴσα ἴσα δι' αὐτὸ ἐπροτιμήθη νὰ μένῃ. Αἰνίγματα πρέπει νὰ ὦσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταρπνά, τεχνικὰ καὶ ἐντὸς ὁρίων κανόνων. Μικραὶ μόνον ἐλλείψεις ἐπιτρέπονται.—Δ. Ρ. **Καλάμας.** Ἔχει καλῶς. Εὐχαριστοῦμεν πολύ. Φύλλα σᾶς ἀπεστάλησαν καὶ δύνασθε μᾶς ζητήσητε ἐλλείποντα ὑμῖν.—Ι. Ι. **Λαύριον.** Ἡμετέρα σύνδρομὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν πολύ. Ἀπόδειξις ἀποστέλλεται ὑμῖν ταχυδρομικῶς.—Γ. Π. **Cavalla.** Ἐλάβομεν ἐπιστολήν σας καὶ σᾶς ζητοῦμεν συγγνώμην. Θὰ σᾶς γράψωμεν δὲ ταχυδρομικῶς καὶ πιστεύομεν νὰ μᾶς δικαιώσητε.—Κ. Σ. **Πάτρας,** Μ. Ν. **Σύρον,** Ο. Κ. **Ἀδρεσσαν,** Δ. Τ. **Καλάμας,** Μ. Ν. **Ζάκυνθον.** Συνδρομαί σας δευτέρου ἔτους ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν πολὺ ὡς καὶ δι' εὐμενεστάτας κρίσεις σας καὶ συγχαριτήρια σας. Ἀποδείξεις λαμβάνετε ἐν παρόντι φύλλῳ.—Ν. Δ. **Ἀλεξάνδρειαν.** Εὐχαριστοῦμεν πολύ. Συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν. — Α. Ρ. **Ἄρταν.** Ἐπιστολὴν μὲ εἰκόνα ὁμοίως αὐτὴν στιγμὴν ἐλάβομεν. Ἡσυχεῖτε. Ἐνεργήσωμεν ὡς γράφετε.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ